

ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Андрій Данилюк,

здобувач НДІ інтелектуальної власності НАПрН України

У статті розглядається суть захисту прав інтелектуальної власності у цивільно-правових аспектах. Визначається місце захисту прав інтелектуальної власності в національній системі інтелектуальної власності в цілому. Підкреслюється вплив належного захисту прав на розвиток національної економіки, на створення робочих місць тощо. Підкреслюється, що ефективне використання та розпорядження правами інтелектуальної власності можливе лише за умови створення ефективних механізмів захисту таких прав. Наводяться приклади закладення цієї ідеології у міжнародних актах, які регулюють сферу інтелектуальної власності. Наводяться приклади визнання такої тези в аналізах стану національної системи інтелектуальної власності та розробці державної політики з реалізації стратегічних завдань цієї сфери. Аналізується також національне законодавство й теорія права інтелектуальної власності щодо виокремлення ознак і складових захисту прав інтелектуальної власності в цивільно-правовому аспекті. Зокрема, підкреслюється, що на об'єкти права інтелектуальної власності (з певним винятком) поширюються способи захисту прав, передбачені ст. 16 ЦК України. Також досліджуються шляхи застосування альтернативних засобів захисту прав інтелектуальної власності. Зокрема, робиться висновок, що, хоча спір у галузі інтелектуальної власності може бути вирішений шляхом судового розгляду, сторони все частіше виносять свої спори на розгляд у рамках посередницької, арбітражної та інших процедур альтернативного врегулювання спорів. Відповідно, альтернативні процедури, поряд із патентним судочинством, є перспективою розвитку України у сфері удосконалення захисту прав інтелектуальної власності. Робиться також висновок про необхідність удосконалення норм Цивільного кодексу України щодо можливості застосування заходів цивільно-правового захисту.

Ключові слова: захист прав інтелектуальної власності, цивільно-правовий захист прав інтелектуальної власності, альтернативне врегулювання спорів

Як відомо, права інтелектуальної власності сприяють розвитку компаній, що їх використовують; такі права створюють основу для запровадження неперервного потоку створення інноваційних конкурентоздатних товарів і послуг, що є корисними для споживачів. Права інтелектуальної власності, як з одного боку, права монополії, з другого, дають можливість вирішити значну кількість важливих суспільних проблем, зокрема, в агро-

промисловому бізнесі, у створенні екологічно чистої енергії, в охороні здоров'я тощо.

У міжнародних звітах, пов'язаних зі сферою інтелектуальної та інноваційної діяльності, підкреслюється, що ефективність режиму охорони прав інтелектуальної власності у певній країні є вирішальним елементом, який дозволяє новаторам і винахідникам розкрити свій потенціал та дає їм змогу перетворити свої ідеї на висо-

коякісні товари та послуги, які забезпечать створення нових робочих місць і стимулюватимуть економічне зростання. Наприклад, широкий спектр досліджень у галузі економіки дає підстави говорити, що лише в Україні галузі, пов'язані з авторським правом, забезпечують робочими місцями близько 400 000 осіб, якщо це перевищує внесок у працевлаштування багатьох інших важливих галузей. Дослідження, проведене ВОІВ, доводить, що галузі, які залежать від охорони авторських прав, забезпечують 2,85 % ВВП України [1, 6].

Водночас ефективне використання та розпорядження правами інтелектуальної власності можливе лише за умови створення ефективних механізмів захисту таких прав. У цьому сенсі необхідно спиратися на позиції, давно визначених філософами та правниками. Зокрема, видатний український філософ права та соціолог Б. Кистяківський ще на початку минулого століття зазначав, що «значну частину права становлять цінні формальні якості інтелектуальної та вольової діяльності. А з усіх формальних цінностей право як найбільш досконала форма відіграє найважливішу роль. Право набагато більше дисциплінує людину, ніж логіка і методологія, або ніж систематичні вправи волі» [2, 615]. А вже наш сучасний філософ і юрист В. Плавич розвиває цю думку та зазначає, що «право є своєрідним засобом управління суспільними правами, іманентно властивими будь-якому організованому співтовариству людей. У силу своєї об'єктивної природи, вказану керівну функцію право забезпечує не за суб'єктивним задумом однієї людини, групи людей, а генетично, завдяки своїм специфічним властивостям» [3, 81]. І цей висновок буде справедливим щодо будь-якої сфери людської життєдіяльності, зокрема і сфери інтелектуальної, творчої діяльності, на яку регулятивний вплив справляє право.

Отож саме питанню захисту прав інтелектуальної власності як одному з невід'ємних елементів національної системи інтелектуальної власності в його цивільно-правовому аспекті і присвячено цю статтю.

Загалом, питання захисту цивільних прав є предметом постійного наукового пошуку. Для цього достатньо проаналізувати роботи як провідних учених України, зокрема О. Дзери, Н. Кузнецової, В. Луця, Р. Майданика, Р. Стефанчука, Є. Харитоновна, Я. Шевченко, В. Яроцького, так і молодих науковців, які підходять у своїх дослідженнях до розкриття різних аспектів цієї проблематики. На користь останнього слугують дослідження Д. Горбася, Р. Молчанова, І. Проценка, А. Янчука тощо. Не меншу увагу приділяють цьому питанню й безпосередньо науковці у сфері інтелектуальної власності, зокрема О. Дорошенко, В. Дроб'язко, І. Коваль, Н. Мироненко, О. Орлюк, М. Потоцький та багато інших. Водночас наявний у країні незадовільний стан порушень прав інтелектуальної власності, що існує в Україні, необхідність істотного вдосконалення чинного законодавства, приведення його у відповідність до прийнятих у ЄС стандартів, впровадження міжнародних принципів і підходів, до яких Україна приєдналася шляхом ратифікації відповідних міжнародних угод, усе це вимагає постійного наукового пошуку.

Якщо проаналізувати правозастосовну практику в Україні, як і аналітичні матеріали урядових, неурядових національних та міжнародних організацій, можна дійти висновку, що про необхідність удосконалення таких механізмів, пов'язаних з покращенням стану захисту прав інтелектуальної власності в Україні. На підтвердження цього висновку достатньо продивитися, зокрема, Інформаційно-аналітичну довідку до комітетських слухань на тему «Інтелектуальна власність в Україні. Стан та концепту-

альні засади розвитку», що відбулися 15.10.2014 р., і рішення, прийняте за результатами цих слухань. Під час слухань наголошувалося на тому, що національне законодавство, забезпечуючи реалізацію принципів законності, справедливості, доцільності, ефективності, має оперувати не лише чітко вибудованою ієрархією правових норм, закріплених на рівні законів, але й наявними правовими механізмами, що дозволяють забезпечувати якісну правореалізацію гарантованих прав на об'єкти інтелектуальної власності та якісний, ефективний і своєчасний захист таких прав [4].

Своєю чергою, у Звіті Міжнародного альянсу інтелектуальної власності стосовно дотримання і захисту авторських прав в Україні за 2014 р. (Ukraine IPA Report on Copyright Enforcement and Protection) [5] наводиться перелік пріоритетних напрямів захисту прав, зокрема і вжиття заходів проти порушення прав у мережі Інтернет, вдосконалення системи охорони авторських прав тощо. Спеціальний звіт 301 за 2014 р., США (US 2014 Special 301 Report) [6] вимагає від нашої держави вжиття додаткових заходів для посилення захисту прав інтелектуальної власності. У цьому документі акцент робиться на запобіганні піратству в мережі Інтернет та зменшенні використання піратського програмного забезпечення. У Звіті про охорону прав інтелектуальної власності та правозастосування у цій сфері в Україні, ЄС (EU IP Enforcement Protection in Ukraine) [7] мова йде про вади судової системи. Адже в ньому підкреслюється, що недоліком судової системи України є відсутність судових рішень, які б мали стримувальний характер, велика тривалість розгляду справ, а також відсутність чітких правил щодо знищення товарів, які порушують права інтелектуальної власності.

Водночас ефективне використання та розпорядження правами інтелекту-

альної власності можливе лише за умови створення ефективних механізмів захисту таких прав. Ця ідеологія закладена й в міжнародних актах, які регулюють цю сферу суспільних відносин. У першу чергу доцільно звернути увагу на Угоду ТРІПС [8], якій відведена особлива роль у сфері правової охорони та захисту прав інтелектуальної власності щонайменше для країн-членів СОТ. Відповідно до її положень необхідні мінімальні процедури захисту прав, що мають впроваджувати до національних законодавств, повинні дозволяти застосування ефективних дій, які спрямовані проти будь-якого правопорушення. Ці процедури повинні також стримувати подальші порушення прав і наділяти судові й адміністративні органи повноваженнями, що дозволяють зобов'язувати правопорушників компенсувати власникові прав інтелектуальної власності втрачені прибутки, витрати на юридичні послуги й інші нанесені збитки.

Конституцією України [9] у ст. 55 закріплюється право особи на судовий захист. Відповідно, право на судовий захист суб'єктивних прав інтелектуальної власності можна вважати конституційним правом. Хоча судовому захисту можуть підлягати лише ті права, що охороняються законом. Це впливає зі змісту ст. 423 та 424 ЦК України [10]. Своєю чергою, відповідно до ст. 432 ЦК України (зі змінами від 31.05.2007 р.), кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого права інтелектуальної власності відповідно до ст. 16 ЦК України.

Згідно зі ст. 432 ЦК України (зі змінами від 31.05.2007 р.), кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого права інтелектуальної власності відповідно до ст. 16 ЦК України. У цьому сенсі потрібно зауважити, що за підходами, закладеними Угодою ТРІПС, країни можуть забезпечити захист прав інтелектуальної власності різними способами. До факторів, які впливають на вибір країнами способу

захисту прав інтелектуальної власності, належать: рівень забезпечення реалізації прав приватної власності у відповідній країні; ефективність і передбачуваність судової системи та (чи) державних органів щодо провадження у справах, пов'язаних із інтелектуальною власністю; здатність правоохоронних органів розслідувати такі випадки, та здатність приватних осіб вживати превентивні заходи [11, 45].

Якщо брати український досвід, то відповідно до цивільного законодавства суд у випадках та в порядку, встановлених законом, може постановити рішення, зокрема, про:

- застосування негайних заходів щодо запобігання порушенню права інтелектуальної власності та збереження відповідних доказів;
- зупинення пропуску через митний кордон України товарів, імпорт або експорт яких здійснюється з порушенням права інтелектуальної власності;
- вилучення з цивільного обороту товарів, виготовлених або введених у цивільний оборот з порушенням права інтелектуальної власності та знищення таких товарів;
- вилучення з цивільного обороту матеріалів і знарядь, які використовувалися переважно для виготовлення товарів з порушенням права інтелектуальної власності, чи вилучення та знищення таких матеріалів і знарядь;
- застосування разового грошового стягнення замість відшкодування збитків за неправомірне використання об'єкта права інтелектуальної власності. Розмір стягнення визначається відповідно до закону з урахуванням вини особи та інших обставин, які мають істотне значення;
- опублікування в засобах масової інформації відомостей про порушення права інтелектуальної власності та зміст судового рішення щодо такого порушення.

Можна говорити про те, що статтею передбачено як предмет цивільно-правового захисту прав інтелектуальної власності, так і суб'єктний склад, форми та способи захисту тощо. При цьому, якщо посилалися на закладені Угодою ТРІПС принципи, цивільні позови про захист прав інтелектуальної власності мають передбачати вжиття заходів заборонного характеру та відшкодування збитків.

Загалом у теорії цивільного права (як і права інтелектуальної власності) захист права інтелектуальної власності пропонують визначати як сукупність примусових засобів, які застосовує суд або інший уповноважений державний орган чи його посадова особа, спрямованих на поновлення або визнання права інтелектуальної власності та захист інтересів його суб'єктів при їх порушенні чи оспоруванні [12, 80, 81].

Захист охоронюваного законом права інтелектуальної власності здійснюється в передбаченому законом порядку за допомогою застосування належної форми, засобів і способів захисту прав. Такі підходи простежуються у більшості науково-практичних коментарів і праць провідних цивілістів України, зокрема О. Дзери, Н. Кузнецової, В. Луця, Р. Майданіка, Р. Стефанчука, Є. Харитоновна та ін. Відповідає цим підходам і судова практика, й не лише вітчизняна. Адаже цивільний метод захисту порушених прав інтелектуальної власності є одним з базових (поряд з адміністративним), у всьому світі. Зокрема, у США позови про порушення прав інтелектуальної власності, зокрема й права на винаходи, об'єкти авторського права, торговельні марки, комерційну таємницю, в рамках цивільного судочинства здійснюються в порядку судового провадження.

Погоджуючись загалом із запропонованим, однак вважаємо, що на сьогоднішній день питання захисту прав інтелектуальної власності, зокрема й у

межах цивільно-правового захисту, доцільно розглядати більш широко, ніж застосування судом або іншим уповноваженим державним органом примусових засобів. Адже сфера інтелектуальної власності, як засвідчує світова практика, є сферою активного використання альтернативних засобів розв'язання спорів щодо порушення прав. При цьому застосування ADR (*alternative dispute resolution* — альтернативне вирішення спорів — *прим. ред.*) (зокрема арбітражу та медіації) сприймається світовою спільнотою як дієві й ефективні альтернативні методи вирішення спорів у сфері порушення прав інтелектуальної власності. Зазначені підходи вимагають переосмислення і в Україні щодо безальтернативності судового розгляду спорів з порушення прав інтелектуальної власності як найбільш дієвої форми захисту таких прав.

Натомість, медіація є неформальною процедурою. Фахівці з цього напрямку підкреслюють, юристи та їхні клієнти мають широку свободу модифікувати цю процедуру відповідно до їхніх потреб. На практиці нейтральні особи на адвокати, що добре знають свою справу, значно варіюють свій підхід залежно від обставин конкретної справи [13]. Зазвичай, типова медіація спору юридичного характеру, проходить через низку етапів, серед яких виділяють попередній етап медіації, відкриваюче засідання, закриті наради, спільні дискусії, наступні контакти тощо. Хоча кожна з реальних медіацій на практиці передбачає різноманітні варіації формату, залежні від предмета спору, характеру сторін тощо. Дж. Фолберг, виконавчий директор Інституту JAMS (США), медіатор, арбітр та почесний професор правознавства, вважає медіацію частиною правової культури суспільства. Він стверджує, що близько 75 % усіх спорів можна розв'язувати за допомогою медіації. При цьому економічні спори можуть бути

розв'язані за 1–2 дні, при статистиці близько 75 % успішних медіацій [14]. На наш погляд, медіація має добрі перспективи запровадження й в Україні при розв'язанні спорів з порушення прав інтелектуальної власності, насамперед тих, які мають цивільно-правовий характер.

Повертаючись до предмета розгляду цієї статті, зазначимо, що предметом захисту права інтелектуальної власності в цивільно-правовому аспекті є суб'єктивне право інтелектуальної власності та охоронювані законом інтереси. Верховний Суд України підкреслює, що питання захисту судом цивільних прав та інтересів залишається вкрай актуальним, оскільки відсутність належного правового врегулювання та суперечність низки положень чинного законодавства породжує багато проблем при застосуванні передбачених указаними нормами способів захисту, що в більшості випадків позбавляє їх ефективності й істотно ускладнює здійснення судом захисту порушених цивільних прав та інтересів учасників спірних правовідносин [15]. При цьому Верховний Суд України виділяє два основні аспекти застосування ст. 16 ЦК України — матеріально-правовий і процесуально-правовий. Матеріально-правовий аспект захисту цивільних прав та інтересів насамперед полягає в з'ясуванні, чи має особа таке право або інтерес та чи були вони порушені або було необхідним їх правове визначення.

Суб'єктами захисту є суб'єкти права інтелектуальної власності як первинні (тобто творці, автори, винахідники тощо), так і вторинні (особи, яким такі права належать або переходять за законом чи договором). Потрібно зазначити, що наділення особи рисами первинного або вторинного суб'єкта прав інтелектуальної власності не має істотної різниці для захисту його порушених прав, особливо якщо мова йде про майнові права. Що стосується змісту особистих немайнових

прав, то радше йдеться про психологічні та репутаційні якості первинного суб'єкта, для якого порушення його прав може спричинити додаткові негативні наслідки сприйняття. Зазвичай, спадкоємець також має усі права захищати особисті немайнові права автора твору (для винахідника ця норма також працює, але вона не буде мати ймовірно практичний характер, виходячи з часових обмежень, протягом яких винахід не застаріває). Однак для спадкоємця захист особистих немайнових прав матиме скоріш характер відновлення справедливості, ніж відчуття психологічного удару, завданого первинному авторові твору у випадку такого порушення. У цьому сенсі вважаємо за необхідне закріпити у Цивільному кодексі України поняття первинного та вторинного суб'єктів права інтелектуальної власності.

Що стосується порушників прав інтелектуальної власності, то ними можуть бути як фізичні, так і юридичні особи, що своїми діями (бездіяльністю) порушують права інтелектуальної власності суб'єкта таких прав, якими він володіє в силу закону чи договору. Тож відбувається порушення правових норм, якими визначаються правила поведінки у сфері інтелектуальної власності. Саме це покладено в основу цивільного правопорушення при визначенні його загальних характеристик.

Що стосується способів захисту права інтелектуальної власності, то під останніми розуміють закріплені законом матеріально-правові засоби примусового характеру, за допомогою

яких поновлюються (визнаються) порушенням (оспорені) права та чиниться вплив на правопорушника. Обрання конкретного способу здійснюється судом, який розглядає справу про порушення прав інтелектуальної власності. Однак загалом і аналіз положень ст. 422 ЦК України, і аналіз правозастосовної практики дає підстави говорити, що на об'єкти права інтелектуальної власності (з певними винятками) поширюються способи захисту прав, передбачені ст. 16 ЦК України.

Водночас хоча спір у галузі інтелектуальної власності може бути вирішений шляхом судового розгляду, сторони все частіше виносять свої спори на розгляд у рамках посередницької, арбітражної та інших процедур альтернативного врегулювання спорів. Відповідно, альтернативні процедури, поряд із патентним судочинством, є перспективою розвитку України у сфері удосконалення захисту прав інтелектуальної власності.

Утім потребують удосконалення норми Цивільного кодексу України щодо можливості застосування заходів цивільно-правового захисту, що мають опиратися на питання, розв'язані правозастосовною практикою. ♦

Список використаних джерел

1. *Розвиток і захист інтелектуальної власності в Україні : звіт 2014 р., підготовлений BASCAP та ISS Ukraine.* — К. : BASCAP, ISS Ukraine, 2014. — 38 с.
2. *Кистяковский Б. А. Социальные науки и право. Очерки по методологии социальных наук и общей теории права / Б. А. Кистяковский.* — М. : Издание М. и С. Сабашниковых, 1916. — 704 с.

3. Плавич В. П. Проблеми пізнання права, його парадигмальні позиції і світоглядні функції / В. П. Плавич // Альманах права. — 2014. — Випуск 5. — С. 75–81.
4. Інформаційно-аналітична довідка до слухань Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти на тему «Інтелектуальна власність в Україні. Стан та концептуальні засади розвитку» : 15.10.2014 р. [Електронний ресурс] — Режим доступу : http://kno.rada.gov.ua/komosviti/control/uk/publish/article?art_id=61821&cat_id=61640.
5. Ukraine International Intellectual Property Alliance (Iipa) 2014 Special 301 Report on Copyright Protection and Enforcement [Electronic resource]. — Access mode : <http://www.iipa.com/rbc/2014/2014SPEC301UKRAINE.PDF>.
6. US 2014 Special 301 Report [Electronic resource]. — Access mode : <https://ustr.gov/sites/default/files/USTR%202014%20Special%20301%20Report%20to%20Congress%20FINAL.pdf>.
7. EU, Report on the protection and enforcement of intellectual property rights in third countries : commission staff working document. — Brussels, 1.7.2015 SWD(2015) 132 final [Electronic resource]. — Access mode : <https://oami.europa.eu/ohimportal/documents/11370/0/Report+on+the+protection+and+enforcement+of+intellectual+property+rights+in+third+countries>.
8. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності: від 15.04.1994 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/981_018.
9. Конституція України від 28.06.1996 р. : станом на 15.05.2014 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
10. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV : станом на 04.03.2015 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
11. Захист прав інтелектуальної власності: норми міжнародного і національного законодавства та їх правозастосування : практичний посібник / [Доріс Лонг, Патріція Рей, Жаров В. О., Шевелева Т. М., Василенко І. Е, Дроб'язко В. С.]. — К. : К.І.С., 2007. — 448 с.
12. Право інтелектуальної власності : науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України / за заг. ред. М. В. Паладія, Н. М. Мироненко, В. О. Жарова. — К. : Парламентське вид-во, 2006. — 432 с.
13. Семінар з альтернативних методів врегулювання комерційних спорів / CLDP, посольство США в Україні, Український центр медіації при КМБШ. — Київ, 20–22.05.2014 р.
14. Folberg, Golann, Stipanowich & Kloppenberg. Resolving Disputes: Theory, Practice and Law. — 2, Aspen Publishers, 2010.
15. Верховний Суд України : Аналіз практики застосування судами ст.16 Цивільного кодексу України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(documents\)/6AF1EBA6DF621DEDC2257CE60053FFC3](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/6AF1EBA6DF621DEDC2257CE60053FFC3)

Надійшла до редакції 24.11.2015 р.

Данилюк А. К. совершенствованию механизмов гражданско-правовой защиты прав интеллектуальной собственности. В статье рассматривается суть защиты прав интеллектуальной собственности в гражданско-правовых отношениях. Определяется место защиты прав интеллектуальной собственности в национальной системе интеллектуальной собственности в целом. Подчеркивается влияние надлежащей защиты прав на развитие национальной экономики, на создание рабочих мест. Подчеркивается, что эффективное использование и распоряжение правами

интеллектуальной собственности возможно лишь при условии создания эффективных механизмов защиты таких прав. Приводятся примеры использования этой идеологии в международных актах, регулирующих сферу интеллектуальной собственности. Приводятся примеры признания данного тезиса в анализах состояния национальной системы интеллектуальной собственности и разработке государственной политики в части реализации стратегических задач этой сферы. Анализируется также национальное законодательство и теория права интеллектуальной собственности в части выделения качеств, признаков и составляющих защиты прав интеллектуальной собственности в гражданско-правовом аспекте. В частности, подчеркивается, что на объекты интеллектуальной собственности (с определенными исключениями) распространяются способы защиты прав, предусмотренные ст. 16 ГК Украины. Также исследуются пути применения альтернативных средств защиты прав интеллектуальной собственности. В частности, делается вывод, что хотя спор в области интеллектуальной собственности может быть решен путем судебного разбирательства, стороны все чаще выносят свои споры на рассмотрение в рамках посреднической, арбитражной и других процедур альтернативного урегулирования споров. Соответственно, альтернативные процедуры наряду с патентным судопроизводством, являются перспективой развития Украины в области совершенствования защиты прав интеллектуальной собственности. Делается также вывод о необходимости совершенствования норм Гражданского кодекса Украины в части возможности применения мер гражданско-правовой защиты.

Ключевые слова: защита прав интеллектуальной собственности, гражданско-правовая защита прав интеллектуальной собственности, альтернативное урегулирование споров

Danyluk A. On the improvement of mechanisms for civil rights protection intellectual property. The essence of intellectual property protection in civil law aspects is considered in the article. The place of the protection of intellectual property rights in the national intellectual property system as a whole is determined. The influence of proper protection of rights at the development of national economy to creation of workplaces etc. is emphasized. It is emphasized that effective use and disposition of intellectual property rights is possible only at the creation of effective mechanisms to protect these rights. The examples of inception of ideology in international acts that govern sphere of intellectual property are shown. There are also examples of the recognition of the thesis in analysis of a condition of the national system of intellectual property and development of public policy in the implementation of the strategic objectives of the sphere. Also it is analyzed the national law and the theory of intellectual property rights in the part of singling of qualities, features and components of protection of intellectual property rights in civil law aspect. In particular, emphasizes that at objects of intellectual property rights (subject to certain exceptions) spreading methods of protecting the rights provided for in the Article 16 of the Civil Code of Ukraine. Also the author investigates ways to use alternative remedies for intellectual property rights. Particularly, it is concluded that although the dispute in the area of intellectual property can be resolved through of the trial, parties increasingly render their dispute to mediation under, arbitration and other alternative dispute resolution procedures. In particular, it is concluded that although the dispute in the area of intellectual property can be resolved through the trial, sides more often put forward their dispute within the framework to mediation, arbitration and other alternative procedures of dispute resolution. Thus, alternative procedures alongside patent legal procedure are the prospect the development of Ukraine in sphere of improving of the protection of intellectual property rights. Also the conclusion is made about the necessity of improvement of norms of the Civil Code of Ukraine in terms of possibilities of application of measures of civil protection.

Key words: intellectual property rights protection, civil protecting of intellectual property rights, alternative dispute resolution